

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 259/2017-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. mája 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Evou Borovskou, Štefánikova 879/7, Bratislava, veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 72/2005 a jeho rozsudkom zo 16. júla 2014 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 631/2014 a jeho uznesením z 10. novembra 2016 (predtým v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 111/2011 a jeho rozhodnutím z 30. marca 2012) a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. februára 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 72/2005 a jeho rozhodnutím zo 16. júla 2014 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 631/2014 a jeho rozhodnutím z 10. novembra 2016 (predtým v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 111/2011 a jeho rozhodnutím z 30. marca 2012). Dňa 28. februára 2017 bolo ústavnému súdu doručené doplnenie sťažnosti a prílohy, ktoré obsahovali okrem iného aj napadnuté rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu.

2. Sťažovateľ v sťažnosti na 8 stranách podrobne opisuje priebeh konania pred všeobecnými súdmi o náhradu škody z titulu straty na zárobku po skončení práceneschopnosti, ktoré začalo 30. marca 2004 a právoplatne skončilo vo veci samej 22. decembra 2016 doručením rozsudku krajského súdu právnej zástupkyňi sťažovateľa.

3. Sťažovateľ sa domnieva, že v jeho právnej veci označené súdy rozhodli arbitrárnym a svojvoľným spôsobom, čím mu odňali „*právo na súdnu ochranu*“. Pochybili najmä v tom, že svoje právne závery v rozhodnutiach nedostatočne odôvodnili, nesprávne aplikovali právne predpisy a posúdili skutkový stav, vydali rozhodnutia, ktoré sú nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, porušili zásadu rovnosti účastníkov konania a rozhodli v rozpore s princípom právnej istoty.

4. V závere sťažnosti sťažovateľ poukazuje tiež na celkovú dĺžku konania, v dôsledku čoho ústavný súd už nálezom sp. zn. IV. ÚS 339/08 z 19. februára 2009 vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 72/2005 (priznal mu aj 1 000 € finančné zadost'učinenie, pozn.). Z dôvodu neprimeranej dĺžky konania (13 rokov) teda žiada priznať

za porušenie svojich označených práv (bod 1) finančné zadost'učinenie v sume 10 000 € v odôvodnení s'ťažnosti a v petite až 15 000 €.

5. Na základe uvedeného navrhuje, aby ústavný súd rozhodol, že krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 631/2014 a jeho rozhodnutím z 10. novembra 2016 (predtým v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 111/2011 a jeho rozhodnutím z 30. marca 2012) a okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 72/2005 a jeho rozhodnutím zo 16. júla 2014 porušili jeho označené práva podľa ústavy a dohovoru (pozri bod 1). Zároveň žiada, aby ústavný súd zrušil predmetné rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu a vec vrátil krajskému súdu na nové rozhodnutie.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 140/03, III. ÚS 170/06).

9. Predmetom sťažnosti sťažovateľa je námietka porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (riadne nepomenovaného, pozn.) postupmi všeobecných súdov v konaniach a rozhodnutiami označenými v bode 1 a 5 (ústavný súd je pri svojom rozhodovaní petitom viazaný podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde), ktoré žiada zrušiť pre dôvody uvedené v bode 3.

10. Pri prerokovaní časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu (pozri bod 1), ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že ochrany základného práva a slobody sa na ústavnom súde možno domáhať v prípade, ak takúto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy.

11. Ústavný súd zistil, že proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 10 C 72/2005 zo 16. júla 2014 mal sťažovateľ právo podať odvolanie, čo aj využil, pričom o odvolaní rozhodol krajský súd tak, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Ústavný súd zastáva názor, že na preskúmanie rozsudku okresného súdu bol v prvom rade povolaný krajský súd ako odvolací súd, a nie ústavný súd. Vzhľadom na to, že právomoc krajského súdu vo vzťahu k preskúmaniu rozhodnutia okresného súdu predchádza právomoci

ústavného súdu, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06, III. ÚS 288/07).

12. Čo sa týka napadnutých rozhodnutí krajského súdu, ústavný súd vo vzťahu k namietanému rozhodnutiu sp. zn. 3 Co 111/2011 z 30. marca 2012 uvádza, že sťažovateľ podal sťažnosť zjavne po lehote ustanovenej zákonom (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde), teda ju podal zjavne oneskorene a vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajského súdu sp. zn. 9 Co 631/2014 z 10. novembra 2016 je sťažnosť zjavne neopodstatnená.

13. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je ani zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych

právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

15. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

16. Právo na spravodlivé prerokovanie veci garantované čl. 6 ods. 1 dohovoru zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08). Ústavný súd napokon poznamenáva, že medzi právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jemu porovnateľným právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadných odlišností, a prípadné porušenie uvedených práv je preto potrebné posudzovať spoločne.

17. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu sp. zn. 9 Co 631/2014 z 10. novembra 2016, najmä jeho závermi uvedenými v bodoch 13 až 20, vrátane sťažovateľom prezentovaných nosných úvah (pozri bod 3, pozn.) konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Občianskeho

zákonníka podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval správne, pričom jeho úvahy vychádzajú z rozhodujúcich relevantných skutočností. Tieto úvahy sú logické, a preto aj celkom legitímne, právne akceptovateľné a ústavne konformné, opierajú sa aj o stabilizovanú judikatúru vyšších súdov k otázke premlčania nároku (bod 27). Nie je úlohou ústavného súdu v konaní o sťažnosti rozvíjať, prípadne potvrdzovať správnosť právnych záverov krajského súdu. V súlade so sebaobmedzovaním vlastných zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré sú rovnako povolané chrániť základné práva a slobody, ústavný súd konštatuje, že napadnutý rozsudok krajského súdu nie je v žiadnom prípade arbitrárny, teda taký, ktorý by mal alebo mohol mať za následok porušenie označených práv sťažovateľa (podobne I. ÚS 76/2014, I. ÚS 426/2016).

18. V súvislosti so sťažovateľom deklarovaným prejavom nespokojnosti s napadnutým rozsudkom krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (m. m. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05). Taktiež podľa už mnohonásobne judikovaného názoru ústavného súdu práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôžu byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania.

19. Ústavný súd v dôsledku toho uzatvára, že nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a sťažovateľom namietaným porušením označeného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru, a preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

20. V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti síce spomína aj neprimeranú dĺžku konania, avšak iba ako súčasť celkovej argumentácie o nespravodlivosti súdnych rozhodnutí a porušení jeho práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom v petite napáda len porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (základné právo vzťahujúce sa na neprimeranú celkovú dĺžku konania bližšie ani nešpecifikuje, pozn.) vo väzbe k rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu, ktoré následne tiež žiada zrušiť. V petite sťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde, porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy však nenamieta. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (II. ÚS 20/00, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05) sa ochrana základnému právu na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva ešte dochádzalo, alebo porušenie v tom čase ešte trvá.

21. Ústavný súd zistil, že konanie pred okresným súdom a krajským súdom právoplatne skončilo ešte 22. decembra 2016, a teda k zbytočným prietahom už nemôže v žiadnom prípade dochádzať (obdobne napr. II. ÚS 139/02, IV. ÚS 103/07, III. ÚS 333/2013). Tento stav viedol ústavný súd k odmietnutiu jeho sťažnosti v tejto časti pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí (bod 20). K uvedenému ústavný súd dodáva, že aj v prípade, ak by neodmietol sťažnosť v tejto časti pre nesplnenie zákonných náležitostí, ďalším dôvodom, pre ktorý by sťažnosť odmietol, je jej zjavná neopodstatnenosť, keďže v čase podania sťažnosti k prietahom už nemohlo dochádzať.

22. Ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľ prostredníctvom kvalifikovanej právnej zástupkyne, ktorá koncipovala sťažnosť, nezosúladiť odôvodnenie sťažnosti s jej petitom (týka sa to napr. rôznej požadovanej čiastky na priznanie finančného zadosťučinenia – bod 4) a taktiež v petite sťažnosti nežiadal vysloviť aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. V súvislosti s uvedenými nedostatkami ústavný súd pripomína, že tieto nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na takýto postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, pričom z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd

posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010). Ústavný súd v tejto súvislosti už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“ Aj v súvislosti s tým naďalej zostáva v platnosti zásada „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

23. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2017